

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันภาวะผู้นำทางวิชาการ
ของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มจังหวัดสกล

The Analysis of Instructional Leadership Confirmatory Factors of the School
Administrators in SANUK Province Cluster

วาโร เพ็งสวัสดิ์¹
นพพร วรรณทอง²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มจังหวัดสกล การดำเนินการวิจัยโดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 500 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มจังหวัดสกลประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาตนเองและทีมงาน และด้านการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (Chi-Square) มีค่าเท่ากับ 29.47 ค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 31 ค่านัยสำคัญทางสถิติ (p-value) เท่ากับ 0.54459 ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์พบว่าค่าไค-สแควร์สัมพันธ์ (ค่าไค-สแควร์/df) เท่ากับ 0.950 ซึ่งมีค่าต่ำกว่า 2 นอกจากนี้ ยังพบว่าค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.99 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.98 และค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) เท่ากับ 0.000 เป็นไปตามหลักการพิจารณาความกลมกลืน แสดงว่ายอมรับสมมติฐานหลักที่ว่าโมเดลการวิจัยสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ, การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน, ผู้บริหารโรงเรียน

Abstract

The objectives of this research were to analyze the instructional leadership confirmatory factors of the administrators in SANUK province cluster. The study was conducted by reviewing the related documents and research. The data were collected from 500 school administrators, who were selected from multi stage sampling. The collected data were analyzed for confirmatory factors by computer software.

The research findings revealed that the instructional leadership of administrators in SANUK province cluster comprised of 4 factors, included administration, curriculum and learning management, self and team development, and learning environmental development. The results of confirmatory factor analysis of instructional leadership model revealed that the model was highly in harmony with the empirical data by considering the Chi-Square valued at 29.47, degree of freedom was at 31, p-value was at 0.54459 with no statistical significant. Considering according to the criteria, it was found that X^2 / df value was 0.950, which was lower than 2. Besides, the GFI was 0.99, AGFI was 0.98, and RMSEA was 0.000. The results demonstrated the acceptance of the hypothesis that the model was in harmony with the empirical evidences.

Keywords: instructional leadership, instructional leadership development, school administrators

¹ประธานสาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

²ประธานสาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บทนำ

ผู้บริหารโรงเรียนนับเป็นกลไกสำคัญและมีอิทธิพลสูงต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่ได้จากระบบการศึกษา ประสิทธิภาพของการบริหารการศึกษา และประสิทธิผลขององค์การทางการศึกษา นักวิชาการหลายท่านมีความเห็นตรงกันว่าความสำเร็จหรือความล้มเหลวทางการศึกษานั้นผู้บริหารนับว่าเป็นตัวแปรที่สำคัญ (สัมมา รณินธ์, 2556) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมไทย คุณภาพและประสิทธิภาพทางการศึกษามักแปรปรวนไปตามผู้นำเสมอ หน้าที่ของผู้นำที่สำคัญนั้นจะต้องจัดการภายในองค์กรเพื่ออำนวยความสะดวกให้ทรัพยากรที่เป็นตัวคน และวัตถุประสงค์เข้าด้วยกัน สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และขณะเดียวกันจะต้องจัดการภายนอกองค์กร เพื่อนำองค์กรให้สามารถดำเนินไปได้ โดยมีการปรับตัวอย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอยู่ตลอดเวลา ผู้นำที่มีความสามารถจะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความขยันขันแข็งสามัคคี มุ่งมั่น เต็มใจ และมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ในทางตรงกันข้ามถ้าผู้นำขาดความสามารถก็จะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเฉื่อยชา เกิดความขัดแย้ง ขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะส่งผลต่อความล้มเหลวขององค์การ โรงเรียนก็เช่นเดียวกัน คุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนจะเป็นเช่นไรขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในการที่จะนำศักยภาพของบุคลากรในโรงเรียนมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด (วิโรจน์ สารรัตน์, 2557) แต่อย่างไรก็ตาม การที่ผู้บริหารโรงเรียนจะบริหารให้ได้ผลดีนั้นจำเป็นจะต้องมีการเสริมพลังให้ผู้บริหารได้มีโอกาสฝึกและใช้ความเป็นผู้นำหรือภาวะผู้นำ (leadership) ได้อย่างเต็มศักยภาพ เพื่อให้ผู้บริหารเป็นนักบริหารมืออาชีพ

“ภาวะผู้นำ” เป็นกระบวนการใช้อิทธิพลโน้มน้าวที่มีผลต่อการตัดสินใจและเป้าหมายขององค์การ เพื่อกระตุ้นพฤติกรรมการทำงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และเป็นกระบวนการรักษาสภาพและวัฒนธรรมของกลุ่ม (Yukl, 2010) การที่ผู้บริหารโรงเรียนมีภาวะผู้นำสูงเชื่อว่าจะช่วยให้ได้ใช้ความรู้ความสามารถ และศักยภาพในการบริหารโรงเรียนให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุวัตถุประสงค์ การที่จะทราบว่าผู้นำคนใดมีภาวะผู้นำที่เหมาะสมหรือไม่สามารถวัดได้จากประสิทธิผลภาวะผู้นำ (leadership effectiveness) ซึ่งเป็นการนำผลลัพธ์ที่คาดหวังมาใช้เป็นเกณฑ์ในการวัดประสิทธิผลภาวะผู้นำ เช่น ผลการปฏิบัติงาน การบรรลุเป้าหมายกลุ่ม การอยู่รอดขององค์การ ความเจริญเติบโตขององค์การ ความสามารถในการเผชิญวิกฤติ ความพึงพอใจของผู้ตาม การอุทิศตน ความมีสภาพทางจิตวิทยาที่ดี และความมีเสถียรภาพของสภาพผู้นำ (Yukl, 2010)

การที่โรงเรียนจะมีประสิทธิผลทางวิชาการหรือไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ซึ่งปัจจัยที่สำคัญก็คือภาวะผู้นำทางวิชาการ (instructional leadership) ของผู้บริหารโรงเรียน (วาโร เพ็งสวัสดิ์, 2559) มีผลงานวิจัยจำนวนมากที่ยืนยันว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารส่งผลต่อประสิทธิผลทางวิชาการของโรงเรียน ประกอบกับปัจจุบันโรงเรียนเป็นนิติบุคคลที่ได้รับการกระจายอำนาจการบริหารงานวิชาการมาสู่โรงเรียนมากขึ้น ดังนั้น จะต้องอาศัยผู้บริหารโรงเรียนที่มีความสามารถและมีภาวะผู้นำทางวิชาการสูง

จากการศึกษาผลงานวิจัยที่ผ่านมา ประกอบกับประสบการณ์ของผู้วิจัยที่ได้ติดต่อประสานงานกับโรงเรียน ทั้งจากการออกไปนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และจากการสอนนักศึกษาในระดับปริญญาโทสาขาวิชาการบริหารการศึกษาซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นผู้บริหารโรงเรียน จะพบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียน เพื่อตอบรับนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ทั้งในเรื่องการปฏิรูปการเรียนรู้ การพัฒนานวัตกรรมสู่สถานศึกษา ตลอดจนความร่วมมือกับชุมชนในการสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้น การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มจังหวัดสสุภักดิ์จะทำให้ได้สารสนเทศที่สำคัญประการหนึ่งซึ่งจะเป็นแนวทางในการเสริมสร้างพัฒนาสมรรถภาพความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนให้สามารถปฏิบัติงานในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้โรงเรียนมีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มจังหวัดสสุภักดิ์

กรอบความคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้อาศัยกรอบความคิดและผลการวิจัย ดังนี้

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนอาศัยแนวคิดและผลการวิจัยของ Hallinger and Murphy (1987), Murphy (1990), Weber (1996), McEwan (1998), Dimmock and Walker (2005), Irving (2007), โกศศิษฐ์ เปลรินทร์ (2552) และพิศุทธิ กิตติศรีวรพันธุ์ (2555) ซึ่งจะได้องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การบริหารจัดการ การบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาตนเองและทีมงาน และการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนจากแนวคิดของนักวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดเป็นองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งพบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมี 4 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบหลักที่ 1 การบริหารจัดการ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การจัดโครงสร้างองค์การ 2) การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย และ 3) การบริหารการเปลี่ยนแปลง องค์ประกอบหลักที่ 2 การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 3) การนิเทศการเรียนการสอน องค์ประกอบหลักที่ 3 การพัฒนาตนเองและทีมงาน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การเป็นแบบอย่าง 2) การพัฒนาบุคลากร และ 3) การสร้างเครือข่าย และองค์ประกอบหลักที่ 4 การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การ

จูงใจ 2) การสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ และ 3) การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จากนั้นจึงนำสาระความรู้ที่ได้มาสร้างแบบสอบถาม แล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) แล้วนำข้อมูลคำตอบของความคิดเห็นมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Objective Congruence : IOC) ผลการวิเคราะห์พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67-1.00 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับผู้บริหารโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย ด้านอำนาจจำแนก (discrimination) รายชื่อของแบบสอบถาม โดยใช้ค่า item total correlation และความเชื่อมั่น (reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ของ Cronbach พบว่า มีค่าอำนาจจำแนกรายชื่อระหว่าง 0.25-0.74 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.98 จากนั้นจึงนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มจังหวัดสนุกที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 500 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) เพื่อนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มจังหวัดสนุก

สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ปรากฏผลดังตาราง 1 และภาพประกอบ 1 ดังนี้

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน

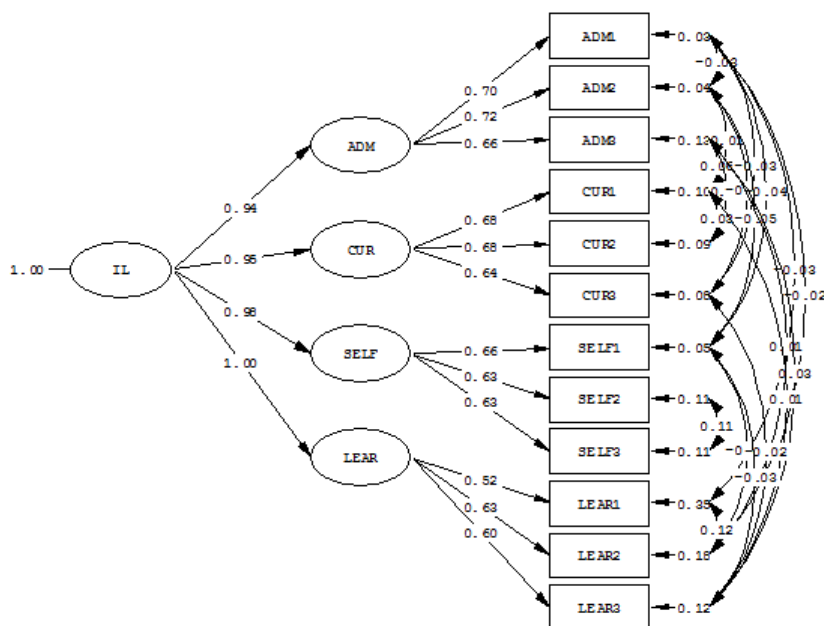
ตัวบ่งชี้	น้ำหนักองค์ประกอบ b (SE)	สัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2)	สัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบ(FS)	ความคลาดเคลื่อนของตัวบ่งชี้ (e)
อันดับแรก				
ADM1	0.70**	0.94	0.72	0.03
ADM2	0.72**(0.02)	0.94	0.72	0.04
ADM3	0.66**(0.02)	0.77	0.05	0.13
CUR1	0.68**	0.82	0.25	0.10
CUR2	0.68**(0.02)	0.83	0.25	0.09
CUR3	0.64**(0.02)	0.83	0.40	0.08
SELF1	0.66**	0.91	0.81	0.05
SELF2	0.63**(0.02)	0.78	0.01	0.11
SELF3	0.63**(0.02)	0.78	0.01	0.11
LEAR1	0.52**	0.44	0.01	0.35

ตัวบ่งชี้	น้ำหนักองค์ประกอบ b (SE)	สัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2)	สัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบ(FS)	ความคลาดเคลื่อนของตัวบ่งชี้ (e)
LEAR2	0.63**(0.03)	0.68	0.09	0.18
LEAR3	0.60**(0.03)	0.75	0.26	0.12
อันดับสอง				
ADM	0.94**	-	-	-
CUR	0.96**	-	-	-
SELF	0.98**	-	-	-
LEAR	1.00**	-	-	-

Chi-Square = 29.47 df = 31 p-value = 0.54459 GFI = 0.99

AGFI = 0.98 RMSEA = 0.000 **(p < .01)

Chi-Square=29.47, df=31, P-value=0.54459, RMSEA=0.000

ภาพประกอบ 1 โมเดลภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน

จากตาราง 1 และภาพประกอบ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง ของโมเดลภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (Chi-Square) มีค่าเท่ากับ 29.47 ค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 31 ค่านัยสำคัญทางสถิติ (p-value) เท่ากับ 0.545 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์พบว่าค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (ค่าไค-สแควร์/df) เท่ากับ 0.950 ซึ่งมีค่าต่ำกว่า 2 นอกจากนี้ ยังพบว่าค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.99 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.98 และค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) เท่ากับ 0.000 เป็นไปตามหลักการพิจารณาความกลมกลืน แสดงว่าโมเดลการวิจัย

สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของโมเดลพบว่าน้ำหนักองค์ประกอบหลักทั้ง 4 องค์ประกอบ มีค่าตั้งแต่ 0.94-1.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ 0.70 และน้ำหนักองค์ประกอบย่อยทั้ง 12 องค์ประกอบย่อยมีค่าตั้งแต่ 0.52 – 0.72 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ 0.30 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่าสามารถเขียนสมการโครงสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ได้ดังนี้

$$IL = 0.94(ADM) + 0.96(CUR) + 0.98(SELF) + 1.00(LEAR)$$

ผลการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล เพื่อนำมาคัดเลือกองค์ประกอบที่แสดงว่ามีค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างหรือค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) ตามเกณฑ์ พิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบตามเกณฑ์ ดังนี้ 1) เท่ากับหรือมากกว่า 0.70 สำหรับองค์ประกอบหลัก และ 2) เท่ากับหรือมากกว่า 0.30 สำหรับองค์ประกอบย่อย (ยุพิน อินธิแสง, 2559) ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 น้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) ขององค์ประกอบหลัก และองค์ประกอบย่อยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน

องค์ประกอบหลัก	น้ำหนักองค์ประกอบ b(SE)	องค์ประกอบย่อย	น้ำหนักองค์ประกอบ b(SE)
การบริหารจัดการ (ADM)	0.94**	การจัดโครงสร้างองค์การ (ADM 1)	0.70**
		การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมาย (ADM 2)	0.72**(0.02)
		การบริหารการเปลี่ยนแปลง (ADM 3)	0.66**(0.02)
การบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน (CUR)	0.96**	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (CUR 1)	0.68**
		การส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (CUR 2)	0.68**(0.02)
		การนิเทศการเรียนการสอน (CUR3)	0.64**(0.02)
การพัฒนาตนเองและทีมงาน (SELF)	0.98**	การเป็นแบบอย่าง (SELF 1)	0.66**
		การพัฒนาบุคลากร (SELF 2)	0.63**(0.02)
		การสร้างเครือข่าย (SELF 3)	0.63**(0.02)
การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ (LEAR)	1.00**	การจูงใจ (LEAR1)	0.52**
		การสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ (LEAR2)	0.63**(0.03)
		การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (LEAR3)	0.60**(0.03)

จากตาราง 2 พบว่าค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) ขององค์ประกอบหลักทั้ง 4 องค์ประกอบ มีค่าตั้งแต่ 0.94 – 1.00 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า เรียงลำดับจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากไปหาน้อย ได้แก่ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ (LEAR) มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 1.00 การพัฒนาตนเองและ

ทีมงาน (SELF) มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.98 การบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ (CUR) มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.96 และการบริหารจัดการ (ADM) มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.94 ตามลำดับ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบขององค์ประกอบย่อยทั้ง 12 องค์ประกอบย่อยมีค่าระหว่าง 0.52-0.72 และมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า ดังนั้น ผลการวิจัยครั้งนี้จึงสนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า “โมเดลเชิงโครงสร้างองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์”

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการอภิปรายโดยยึดตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า “เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มจังหวัดสแกน” โดยตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ว่า “โมเดลเชิงโครงสร้างองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์” ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาตนเองและทีมงาน และด้านการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ โดยผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Murphy (1990) Hallinger and Murphy (1987) Dimmock and Walker (2005) ไกศิษฐ์ เปลรินทร์ (2552) และพิศุทธิ กิตติศรีวรพันธ์ (2555) ที่กล่าวว่าภาวะผู้นำทางวิชาการจะประกอบด้วยการบริหารจัดการ การบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาตนเองและทีมงาน และการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ พบว่าองค์ประกอบด้านการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงที่สุด รองลงมา ได้แก่ การพัฒนาตนเองและทีมงาน การบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ และการบริหารจัดการ โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 1.00, 0.98, 0.96 และ 0.94 ตามลำดับ การที่องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้มีความสำคัญลำดับแรกเนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนจะต้องสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในโรงเรียน เพื่อให้บุคลากรมีความกล้าในการแสดงความคิดเห็น ปฏิบัติและคิดอย่างมีอิสระและมีความคิดสร้างสรรค์ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเป็นหมู่คณะ มีความเอื้ออาทรกัน จะเป็นแรงผลักดันสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง ส่วนภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการพัฒนาตนเองและทีมงานมีความสำคัญรองลงมา ซึ่ง Hoy and Miskel (2008) ได้กล่าวว่าบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในฐานะผู้นำทางวิชาการ จะต้องเป็นผู้ที่มีความเป็นผู้นำในการพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีขีดความสามารถที่พึงปรารถนามากที่สุด สามารถพัฒนาคุณภาพด้านการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์

ของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารโรงเรียนที่มีภาวะทางวิชาการจะต้องมีการพัฒนาตนเองและทีมงาน เพื่อให้มีความรู้ความสามารถ มีศักยภาพในการบริหารงานวิชาการและการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้นกว่าเดิมด้วยวิธีการใหม่ ๆ ที่หลากหลายอยู่เสมอ เพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมทางวิชาการที่สนองต่อเป้าหมายคุณภาพการศึกษานอกจากนี้ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดี มีมาตรฐานสูงในการทำงาน แสวงหาความรู้อยู่เสมอ เพื่อพัฒนาคุณภาพงานที่ดีกว่าเดิม สามารถเป็นที่เลี้ยง ที่ปรึกษาที่ดีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยใช้การสื่อสารและเทคโนโลยีที่ทันสมัย และใช้เครือข่ายทางวิชาการในการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ของตนเองและทีมงานอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาตนเองและทีมงาน และด้านการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ดังนั้น ในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนควรให้ครอบคลุมทั้ง 4 องค์ประกอบหลักดังกล่าว

1.2 ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนด้านการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้มีความสำคัญที่สุด ดังนั้น จึงควรดำเนินการพัฒนาเป็นอันดับแรก เพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหารโรงเรียนมีภาวะผู้นำทางวิชาการ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรสร้างหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนให้ครอบคลุมด้านการบริหารจัดการ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาตนเองและทีมงาน และด้านการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้

2.2 ควรหาวิธีการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ เนื่องจากเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

1. ไกศิษฐ์ เปลรินทร์. (2552). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

2. พิศุทธิ์ กิติศรีวรพันธุ์. (2555). การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
3. ยุพิน อินธิแสง. (2559). การพัฒนาตัวบ่งชี้ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. 13(63): 97-105.
4. วาโร เฟิงส์วี่ดี. (2559). การพัฒนาชุดฝึกอบรมด้วยตนเองเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 35(5): 53-61.
5. วิโรจน์ สารรัตน์. (2557). ภาวะผู้นำ ทฤษฎีและนวัตกรรมการมีส่วนร่วมสมัยปัจจุบัน. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ์.
6. สัมมา รธนินธิ์. (2556). ภาวะผู้นำของผู้บริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
7. Dimmock, C. & Walker, A. (2005). **Educational Leadership: Culture and Diversity.** Gateshead: Athenaem Press.
8. Hallinger, P & Murphy, J. (1987). **Assessing and Developing Principal Instructional Leadership.** Educational Leadership. 45(1); 54-61.
9. Hoy, W. K. & Miskel, C. G. (2008). **Educational Administration: Theory, Research, and Practice.** 8th ed. New York: McGraw-Hill.
10. Irving. (2007). **Principal Job Description.** Irving Independent School District. Retrieved from 72.14.235.104/search?q=cache:AhJK87DWW8AJ:WWW.irvingisd.net.
11. McEwan, E. K. (1998). **Seven Steps to Effective Instructional Leadership.** California: Macmillan.
12. Murphy. (1990). **Educational Organization and Administration.** New Jersey: Prentice- Hall
13. Weber, J. (1996). **Leading the Instruction Program.** In S. Smith and P. Picle (Eds.). School Leadership. Clearinghouse of Educational Management Eugene Oregon.
14. Yukl, G. A. (2010). **Leadership in Organizations.** 7th ed. Upper Saddle River, N.J.: Prentice-Hall.